الاتاۋ وتكەلى:

”ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جول“ ساۋدا ىركىلىسسىزدىگىنىڭ ”نازىك كارتيناسى“ن دەن قويا سالدى

(باسى 1 ـ بەتتە)

شەكارا ىشىندە كەزەكشى پويىز قاتىنايتىن 54 قالامەن توعىسىپ، حالىقارالىق زات تاسىمال ارناسىنىڭ تۇراقتى ورنىن ساقتادى.

”2017 ـ جىلى 7 ـ ايدا الاتاۋ حالىقارالىق زات تاسىمال كەزەكشى پويىزى سەرىكتەستىگىن قۇرىپ، جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويىزىنىڭ زات تاسىمالىنا جان ـ جاقتى قىزمەت وتەدى، سونىمەن قاتىستى قامبادا ساقتالعان زات تاسىمالى مەن وڭدەۋ ساۋداسى دا دامىدى“، ـ دەدى الاتاۋ قالالىق عىلىم ـ تەحنيكا مەكەمەسىنىڭ باستىعى، الاتاۋ قالالىق ساۋدا جانە ونەركاسىپ، ينفورماتسيالاندىرۋ مەكەمەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ مۇشەسى سۋي حۇڭۋي.

بيىل 7 ـ ايدىڭ 10 ـ كۇنىنە دەيىن، الاتاۋ امبەباپ قورعامالى باجى اۋماعىنىڭ يمپورت ـ ەكسپورت اۋماعىنىڭ زات ساۋدا قۇنى 2 ميلليارد 803 ميلليون يۋانعا جەتىپ، 2018 ـ جىلعى جالپى جىلداعى جيىنتىعىنىڭ 2 ەسەسىنەن استى. بۇگىنگى الاتاۋدا ەكونوميكانىڭ دامۋ ۇلگىسى وتكەل ەكونوميكاسىنان امبەباپ شەكارا وتكەلى ەكونوميكاسىنا قاراي وزگەرۋدە.

■ جاڭادان كوركەيگەن كاسىپتەردەن ۇلگى كورسەتۋ اۋماعىن قۇرىپ شىعامىز

قاتتى بولشەك قۇرىلىسىن كۇشەيتۋمەن قاتار، الاتاۋ شەكارا وتكەلىنىڭ فۋنكتسياسىن بايىتىپ، كەڭەيتىپ، ۇكىمەت قۇرىلىمىن ىقشامداپ، ۇقىپتى تومەنگە بەرۋ، ۇقىپتى تومەنگە بەرۋ مەن باسقارۋدى ۇشتاستىرۋ، قىزمەت وتەۋدى ساپالاندىرۋ رەفورماسىن تەرەڭدەتىپ، شەكارا وتكەلىنىڭ ساۋدا ـ شارۋاشىلىق ورتاسىنا كۇش سالدى.

كەدەنىمەن وتكىزۋدى قولايلاستىرۋ شاراسىن كەمەلدەندىرۋ ارقىلى الاتاۋ ”ٴىرى وتكەل“ سايكەستىرۋ مەحانيزمىن قۇرىپ، اقاۋسىزداندىرىپ، بەلگىلەنگەن شەكارا وتكەلى تولىمدىلىعىن الۋعا ۇمتىلدى. قازىر الاتاۋ شەكارا وتكەلى تۇتاس اۆتوكولىك، استىق، ٴتىرى مال، ۋسىمدىك مايى، ەت، جەمىس ـ جيدەك سياقتىلاردى شەكارادان كىرگىزۋدەگى بەلگىلەنگەن شەكارا وتكەلى جانە تەمىر جول حالىقارالىق پوشتا جولداماسىن اۋىستىرۋ پۋنكتى تولىمدىلىعىنا يە بولدى، توڭازىتىلعان، جاس سۋ ونىمدەرىن شەكارادان كىرگىزۋدەگى بەلگىلەنگەن شەكارا وتكەلى تولىمدىلىعىن تاياۋ مەزگىلدە الۋدان دا ٴۇمىت بار.

جەرگىلىكتى ورىندا كاسىپتەر دە جەدەل شوعىرلانۋدا. جىنشاحى ۇن كاسىبى، جىن ـ دى توقىماشىلىعى، ۋانجيا ەمدەۋ... الاتاۋ امبەباپ قورعامالى باجى اۋماعىنا ٴار ٴتۇرلى كاسىپورىنداردان 500دەن استامى كەلىپ ىرگە تەپتى.

الاتاۋ ايجۇي جىنجياڭ ازىق ـ تۇلىك شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگىنىڭ باس ديرەكتورى حۋ شۇيمىڭ مىنانى ٴبىلدىردى: كەلەسى قادامدا سەرىكتەستىك الاتاۋدا كۇنىنە 400 توننا مايدى سۇرىپتاپ وڭدەۋ زاۋىتىن، كۇنىنە 500 توننا ٴبيدايدى ٴبىر جاقتى ەتىپ ۇن ماندەرلەۋ سەحىن، سونداي ـ اق 50 مىڭ توننالىق ٴبيداي اينالىم قامباسىن سالىپ، الاتاۋدىڭ زات تاسىمال جۇيەسىنىڭ تەز، قولايلى بولۋ ارتىقشىلىعىنان پايدالانىپ، ونىمدەردى ورتا ازياعا ساتادى.

بيىل الاتاۋ شەكارا وتكەلى ”ٴبىر تەرەزەدە“ بىرىكتىرىپ ماليمدەۋ، 24 ساعات كەلىسىپ كەدەندەنۋ، وتكىزۋدەگى تۇڭگى تەكسەرۋ سياقتى ٴبىر قىدىرۋ رەفورما شارالارىن اتقارىپ، يمپورت ـ ەكسپورتتاعى كەدەنمەن وتكىزۋ ونىمدىلىگىن انا عۇرلىم جوعارىلاتتى.

”كەزەكتە ٴبىز شەكارا اتتاعان تاسىمالدا كەدەنمەن وتكىزۋدى قولايلاندىرۋدى ىلگەرىلەتۋ ٴۇشىن رىجاۋ پورتىمەن، ساۋفيديان پورتىمەن سەلبەستىك كەلىسىمىنە قول قويىستىق، داليان پورتى، ليانيۇنگاڭ پورتى، نيڭبو پورتى، شاڭحاي پورتى سياقتى توراپتارمەن سەلبەستىك كەلىسىمىن جاساسىپ، الاتاۋ مەن تەڭىزدەگى جىبەك جولىن بايلانىستىرماقپىز“. الاتاۋ قالالىق پارتكومىنىڭ ورىنباسار شۋجيى، ۇنەمىلىك ىستەرگە جاۋاپتى ورىنباسار قالا باستىعى پي لۋپيڭ مىنانى ٴبىلدىردى: بۇدان كەيىن وڭىرلىك باسىمدىقتى تولىق ساۋلەلەندىرىپ، الاتاۋدى جۇڭگو مەن قازاقستان شەكاراسىنداعى جاڭادان كوركەيگەن كاسىپتەردەن ۇلگى كورسەتۋ اۋماعى ەتىپ قۇرىپ شىعامىز.

■ قونىستانۋعا جايلى، كاسىپكە قولايلى ەتىپ، كاسىپ سالاسى مەن قالانى توعىستىرىدى

8 ـ ايدىڭ 2 ـ كۇنى الاتاۋدىڭ قالالىق ەرەكشەلىگىن ايگىلەگەن ورتالىق قالا كورمە سارايى ىشكەرىدەن كەلگەن ٴبىر توپ ساياحاتشىنى كۇتىپ الدى.

تاياۋ جىلداردان بەرى، الاتاۋ قالاسى شەكارالىق ساۋدا مادەنيەتىن، كەدەنىن ٴوتۋ مادەنيەتىن، قىزىل مادەنيەتتى تولىق اشىپ، كورىنىس اۋماقتارىنىڭ، كورىنىس تۇيىندەرىنىڭ ساياحات نەگىزدىك قۇرىلعى قۇرىلىستارىن ۇزدىكسىز كۇشەيتىپ، ساياحات كاسىپ سالاسىنىڭ جىلدام دامۋىن بەلسەنە ىلگەرىلەتتى. بيىل الدىڭعى جارتى جىلدا 280 مىڭعا تاياۋ ساياحاتشى قابىلدادى، الاتاۋ قالاسى سىندى وسىناۋ شەكاراداعى شاعىن قالا جاڭاشا بەينە مەن دارا ەرەكشەلىگى بار ساياحات كوزەۋلى جەرىنە جانە جيناۋ ـ جونەلتۋ ورنىنا اينالۋدا.

بيىل 5 ـ ايدىڭ 20 ـ كۇنى اۆتونوميالى رايون الاتاۋدى قۇرلىقتاعى شەكارالىق وتكەل تۇرىندەگى مەملەكەتتىك زات اينالىمى تورابى ەتۋدى جوعارىعا ماليمدەدى. جۋىردا بۇراتالا موڭعول اۆتونوميالى وبلىسى «الاتاۋدى جوعارى دەڭگەيدە اشىپ، ەكونوميكانى جوعارى ساپادا دامىتۋدى ىلگەرىلەتۋ جونىندەگى توعىز ٴتۇرلى شارانى» شىعارىپ، ەكونوميكالىق كاسىپ سالاسىنىڭ بۇرىلىس جاساپ دامۋىن تەزدەتۋ جانە ساپاسىن جوعارىلاتىپ، ونىمدىلىكتى ىنعايتۋدى نىسانا ەتىپ، حالىقارالىق قامداۋ تىزبەگى قىزمەت وتەۋ جۇيەسىن ساپالاندىرۋ، ”ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جول“ كاسىپ سالاسى ۇيىمى ورتالىعىن جەتىلدىرۋ تالابى بويىنشا ازيا ـ ەۋروپا حالىقارالىق تورابىنىڭ فۋنكتسياسىن ۇزدىكسىز جوعارىلاتىپ، الاتاۋدى شەكارا وتكەل ەكونوميكاسىنىڭ دامۋ قوزعاۋشى كۇشى قۋاتتى، ەسىك اشىپ دامۋدىڭ ساپا ونىمدىلىگى بىرەگەي ىشكى قۇرلىق شەكارا بويىنداعى ەسىك اشىپ دامۋدىڭ جاڭا بيىگى ەتىپ قۇرىپ شىعامىز.

”بولاشاقتا ٴبىز ’جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى‘ قۇرىلىسىمەن تىپتەن ىرىقتى توعىسىپ، شەكارا وتكەلى فۋنكتسياسىن ۇزدىكسىز بايىتىپ، كەڭەيتەمىز؛ شەكارا وتكەلىنىڭ وڭىرلىك ورنى، امبەباپ قورعامالى باجى اۋماعى سياساتى سىندى قوس قابات باسىمدىقتى ۇزدىكسىز ساۋلەلەندىرىپ، باتىسقا ەسىك اشىپ، دامۋدىڭ جاڭا بيىگىن اشامىز؛ ساياحاتتاعى تانىمالدىق پەن باۋىرامدىلىعىن ۇزدىكسىز ارتتىرىپ، الاتاۋدى فۋنكتسياسى كەمەلدى، قونىستانۋعا جايلى، كاسىپكە قولايلى، كاسىپ سالاسى مەن قالا توعىسقان زاماناۋي قالا ەتىپ قۇرۋعا كۇش سالامىز“، ـ دەدى الاتاۋ قالالىق پارتكومىنىڭ شۋجيى، امبەباپ قورعامالى باجى اۋماعى پارتيا قىزمەتى كوميتەتىنىڭ شۋجيى دي يۇڭجياڭ.

اۆتونوميالى رايون وزەن ـ كولدەرگە قاتىستى كورنەكتى ماسەلەلەردى جاپپاي رەتتەۋ، وڭالتۋ جونىندە تەلەۆيزور ـ تەلەفون ٴماجىلىسىن اشتى

(باسى 1 ـ بەتتە)

كولدىڭ ەكولوگيالىق ورتاسىن ٴبۇلدىرۋ سياقتى كورنەكتى ماسەلەلەردى كۇش سالا شەشۋدى ۇيعاردى.

اۆتونوميالى رايوننىڭ ٴتوراعاسى، اۆتونوميالى رايوننىڭ باس وزەن (كول) باستىعى شوكرات زاكىر ماجىلىسكە قاتىناستى ٴارى ٴسوز سويلەدى. اۆتونوميالى رايوندىق پارتكومنىڭ ورىنباسار شۋجيى، اۆتونوميالى رايوننىڭ ورىنباسار باس وزەن (كول) باستىعى لي پىڭشين ٴماجىلىستى باسقاردى جانە قورىتىندى ٴسوز سويلەدى. اۆتونوميالى رايوننىڭ باسشىلارىنان ەركىن تۇنياز، تيان ۋىن، جي جىلڭ، سارقىت اقان قاتارلىلار ماجىلىسكە قاتىناستى.

شوكرات زاكىر بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: وزەن (كول) باستىعى ٴتۇزىمىن جاپپاي اتقارۋ ـــ شي جينپيڭ جولداستى ۇيىتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ مەملەكەت جاعدايىن، سۋ جاعدايىن تياناق ەتىپ شىعارعان كەلەلى شەشىمى جانە جوعارى دەڭگەيدەگى جوبالاۋى، ەلىمىزدىڭ سۋدى جونگە سالۋ ٴتۇزىلىسى مەن ەكولوگيالىق ورتا تۇزىمىندەگى كەلەلى رەفورما جاڭالىعى. 2018 ـ جىلدان بەرى اۆتونوميالى رايون وزەن (كول) باستىعى تۇزىمىندە ماڭىزدى كەزەڭدىك تابىسقا قول جەتكىزدى، وزەن (كول) باستىعى ٴتۇزىمى قىزمەت جاۋاپكەرشىلىگىن بەرىك تياناقتاندىرىپ، وزەن ـ كولدەردى شارلاۋ قىزمەتىن جاپپاي ورىستەتىپ، وزەن ـ كول بەت ـ بەينەسىن كورنەكتى جاقسارتتى، قوعام ٴتيپتى دە كەڭ كولەمدە ات سالىستى، الايدا وزەن ـ كولدەردى باسقارۋ، قورعاۋ بارىسىندا ٴالى دە ٴبىرسىپىرا ٴالسىز بۋىندار ورىن تەۋىپ وتىر، وزەن ـ كولدەردى جونگە سالۋ، قورعاۋ مىندەتى ٴالى دە جاپالى. بۇكىل رايونىمىزداعى ٴار دارەجەلى وزەن ـ كول باستىقتارى، ٴارقايسى تاراۋلار ”ٴتورت تانىم“ دى كۇشەيتىپ، ”ٴتورت سەنىم“ دى بەكەمدەپ، ”ەكىنى قورعاۋدى“ ورىنداپ، وزەن ـ كولدەردى باسقارۋ، قورعاۋ جانە ەكولوگيالىق وركەنيەت قۇرىلىسى ساياسي جاۋاپكەرشىلىگىن باتىل ارقالاپ، پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ وزەن (كول) باستىعى تۇزىمى جونىندەگى شەشىمدەرى مەن ورنالاستىرۋلارىنىڭ شينجياڭدا دايەكتىلەندىرىلۋىنە، تياناقتاندىرىلۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتىپ، وزەن ـ كولدىڭ تىنىشتىعىن، جاراسىمدىلىعىن، كوركىن قالپىنا كەلتىرىپ، ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ تابىس سەزىمىن، باقىت سەزىمىن جانە حاۋىپسىزدىك سەزىمىن ۇزدىكسىز كۇشەيتۋ كەرەك.

شوكرات زاكىر بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: وزەن ـ كولدەردىڭ ەڭ جوعارى وزەن ـ كول باستىقتارى 1 ـ جاۋاپتى ادام رەتىندە وزەن ـ كولدەردى رەتتەۋ، وڭاۋ ارەكەت جوباسىن جاساۋعا دەن قويا ۇيىمداستىرىپ، ”اۋەلگى ماقساتتى ۇمىتپاۋ، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋ“ نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەسىن ورايى ەتىپ، ماسەلەنى باعدار ەتۋگە تاباندى بولىپ، وزەن ـ كولدەرگە قاتىستى كورنەكتى ماسەلەلەردى رەتتەۋ، وڭاۋدى شىن مانىندە تۇتاس بارىسقا ٴسىڭىرىپ، سۋ بايلىعىن قالپىنان تىس اشۋدى باتىل تيىپ، وزەن ـ كولدەردى باسقارۋ، قورعاۋ اۋماعىن زاڭ بويىنشا بەلگىلەپ، وزەن ـ كولدەرگە قاتىستى ”ٴتورت بىلىقپالىق“ ماسەلەسىن رەتتەۋ، وڭاۋ سەرپىنىن ارتتىرىپ، وزەن ـ كول سۋىنىڭ بىلعانۋ ماسەلەسىن كۇش سالا شەشىپ، سۋ ەكولوگياسىن قورعاۋدى جاپپاي كۇشەيتىپ، وزەن ـ كولدەرگە ساياتىن ارەكەتتەردى زاڭمەن جونگە سالۋ ارناسىنا شىن مانىندە ٴتۇسىرۋ كەرەك. جەر ـ جەر، تاراۋلار اۆتونوميالى رايوندىق پارتكومنىڭ قىزمەت ورنالاستىرۋلارىن باتىل تياناقتاندىرىپ، ٴبىر تۇتاس جوسپارلاپ سايكەستىرۋدى كۇشەيتىپ، قىزمەت بىرىككەن كۇشىن قالىپتاستىرىپ، وزەن ـ كولدەرگە ساياتىن كورنەكتى ماسەلەلەردى رەتتەۋ، وڭاۋ نىسانا، مىندەتىن باتىل ورىنداپ، كوركەم شينجياڭ قۇرۋعا ۇلەس قوسۋ كەرەك.

لي پىڭشين قورىتىندى سوزىندە بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: جەر ـ جەر، قاتىستى تاراۋلار بۇل جولعى ٴماجىلىستىڭ رۋحىن دەن قويا دايەكتىلەندىرىپ، تياناقتاندىرىپ، ساياسي دەڭگەيدى انا عۇرلىم جوعارىلاتىپ، يدەيالىق تانىمدى بىرلىككە كەلتىرىپ، بەتالىستى ٴدال يگەرىپ، نازاردى دالمە ـ ٴدال شوعىرلاندىرىپ، جاۋاپكەرشىلىكتى باتىلدىقپەن ارقالاپ، شىنداپ كىرىسىپ، قيىن تۇيىندەرگە سايىس جارياپ، سايكەسە قيمىلداپ، بىرىككەن كۇش قالىپتاستىرىپ، شەگە قاعۋ رۋحىمەن وزەن ـ كولدەرگە قاتىستى كورنەكتى ماسەلەلەردى رەتتەۋدى، وڭاۋدى مىقتى يگەرىپ، بۇكىل رايوننىڭ وزەن ـ كولدەرىن شىن مانىندە ۋيداعىداي جونگە سالىپ، ۋيداعىداي قورعاپ، وزەن ـ كولدەردەن ۇدايى پايدالانۋدى جۇزەگە اسىرىپ، شينجياڭنىڭ سۋ حاۋىپسىزدىگىن قامتاماسىز ەتۋگە كۇش قوسۋ كەرەك.

قوداس شارۋاشىلىعىنىڭ دارەجەسى جوعارىلاپ، مالشىلاردىڭ قالتاسى قامپايدى

(باسى 1 ـ بەتتە)

بيىل 4 ـ ايدا چيڭحاي ولكەسىنەن 70 داتۇڭ قوداسىن ەنگىزدى، وسى قوداستاردى شەكارا وڭىردەگى 13 قوداس تابىنىنا قوسىپ، ٴناسىلىن ساپالاندىرادى.

ۇزاق ۋاقىتتان بەرى، ”ٴۇستىرت كەمەسى“ اتانعان قوداس تاشقورعاننىڭ ماڭىزدى ٴوندىرىس ماتەريالى، ۇزاق ۋاقىت بويى تەڭىز دەڭگەيىنەن 3000 مەتردەن استام بيىك وڭىردە تىرشىلىك ەتىپ كەلەدى، مالدى ارالاستىرىپ جايعاندىقتان، ٴوندىرىس قۋاتى جالپى بەتتىك ٴبىرشاما تومەن بولىپ، ەكونوميكالىق ونىمدىلىگى دە جوعارى بولماي، قوداس ٴناسىلىنىڭ السىرەۋ، كارتەيۋ ماسەلەسىنە ٴدۋپ كەلگەن ەدى.

2017 ـ جىلدان بەرى شىنجىن قالالىق پارتكوم، قالالىق ۇكىمەت تاشقورعانعا دالمە ـ ٴدال كومەكتەسىپ سۇيەمەلدەدى، قىزمەت گرۋپپاسى جۇڭگو اۋىل شارۋاشىلىق عىلىم اكادەمياسىمەن سەلبەسىپ، قوداس ٴناسىلىن ساپالاندىرۋ نىسانىن دالمە ـ ٴدال كومەكتەسۋ، سۇيەمەلدەۋ ٴتۇيىندى ينجەنەرياسى ەتىپ تۇراقتاندىردى.

شىنجىننىڭ شينجياڭعا كومەكتەسۋ الدىڭعى شەپ قولباسشىلىق شتابى قىزمەت گرۋپپاسىنىڭ باستىعى، تاشقورعان تاجىك اۆتونوميالى اۋداندىق پارتكومىنىڭ ورىنباسار شۋجيى فان لەي تانىستىرىپ بىلاي دەدى: قىزمەت گرۋپپاسى قوداس ٴناسىلىن ساپالاندىرۋدى ىلگەرىلەتۋدەن جانە جىنتىكتەي، جەتىك ماندەرلەۋدى دامىتۋدان كىرىسىپ، قوداس جونىنەن عىلىمي زەرتتەۋ دەڭگەيى الدا تۇراتىن ۇجىم ـــ جۇڭگو اۋىل شارۋاشىلىعى عىلىم اكادەمياسى لانجوۋ مال شارۋاشىلىعى جانە مال شيپاگەرلىگى زەرتتەۋ ورنى قاتارلى ورىندارمەن سايكەستى. 7 ـ ايدىڭ 20 ـ كۇنىنەن بەرى، جۇڭگو اۋىل شارۋاشىلىعى عىلىم اكادەمياسىنىڭ ماماندارى مەن كاسىپورىندار تالاي رەت وسىندا كەلىپ جەتەكشىلىك ەتىپ، ۇشتاستىردى، سەلبەستى.

قازىر جاساندى جولمەن قوداس ٴوسىرۋ ماندىك ىلگەرىلەۋشىلىككە قول جەتكىزدى، قوداس ٴناسىلىن ساپالاندىرۋ ورتالىعىنىڭ بيىل ەنگىزگەن 70 داتۇڭ قوداسى 29 بۇزاۋ تۋىپ، تولدەۋ جانە قاتارعا قوسىلۋ سالىستىرماسى 100%كە جەتىپ، جابايى قاندى قوداستىڭ ورتاعا ۇيلەسۋ ماسەلەسىن العاشقى قادامدا شەشتى.

”كىرىستى ارتتىراتىن قوداس“

قوداس شارۋاشىلىعىن ۇلعايتىپ، حالىقتىڭ كىرىسىن ارتتىرىپ، بايۋعا كومەكتەستى

”بۇدان بىلاي عىلىمي جولمەن قوداس باعۋ مالشىلاردىڭ كىرىسىن ارتتىرۋدىڭ جاڭا ارناسىنا اينالادى“. چوپان بىلاي دەدى: وسى اۋدان بيىل ٴار وتباسىنا 3 قوداس بەرۋ ولشەمى بويىنشا 2640 قوداس تاراتىپ، بۇكىل اۋدانداعى 880 كەدەي وتباسىن تۇتاس قامتۋدى جۇزەگە اسىردى. عىلىمي زەرتتەۋ ۇجىمىن ەنگىزۋگە ورايى، قوداستاردى عىلىمي جولمەن ازىقتاندىرعاننان كەيىن، ٴبىر ـ ەكى جىلدا بازارعا شىعارىلۋى جاڭالىق بولۋدان قالدى.

حونجىراپ قىستاعىنىڭ مالشىسى سالام پيوزىلىق قوداس ٴناسىلىن ساپالاندىرۋ نىسانىنان يگىلىكتەنۋشى. 2017 ـ جىلى ول كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ بويىنشا ٴبىر قوداسقا تەگىن يە بولىپ، ٴوزى ٴوسىمى قازىنادان بەرىلەتىن قارىز اقشامەن تاعى 4 قوداس ساتىپ الىپ، ٴوسىرىپ، قوداسىن 8گە جەتكىزدى. ول بىلتىر قارىز اقشاسىن دا وتەپ بولىپ، كەدەيلىكتەن ارىلدى.

كەزەكتە وسى اۋداندا ناق 40 مىڭ قوداس بار، 3 قوداس كووپەراتيۆى قۇرىلدى، ”باستاماشى كاسىپورىن + كووپەراتيۆ + مالشى“ ۇلگىسى مالشىلاردى پايداعا كەنەلتىپ قانا قالماستان، قوداس شارۋاشىلىعىن دا جەدەل ۇلعايتتى.

”ٴبىز ٴبىر كاسىپورىنمەن نيەت كەلىسىمىن جاساسىپ، تاشقورعاندا وسىزاماندانعان سويىسحانا، مانەرلەۋ ٴوندىرىس جەلىسىن قۇرىپ، قوداستىڭ جىنتىكتەي، جەتىك مانەرلەنگەن ونىمدەرىمەن ەل ٴىشى بازارىن اشپاقشىمىز“، ـ دەدى فان لەي.

”شەكارانى كۇزەتەتىن قوداس“

شەكارا سىزىعى بويىنداعى قىستاقتىڭ ٴبارى ”شەكارانى كۇزەتەتىن قوداس“ باقتى

قوداس تەڭىز دەڭگەيىنەن 3000 مەتردەن استام بيىكتە تىرشىلىك ەتەدى، مالشىلار شەكارانى كۇزەتۋدە جانە ٴوندىرىس ـ تۇرمىستا قوداستان ايىرىلا المايدى.

تانىستىرۋعا قاراعاندا، تاشقورعاندا شەكارا سىزىعى بويىنا ورنالاسقان 13 قىستاق بار، فان لەي بىلاي دەدى: ”كەلەسى قادامدا اۋدان قوداستى جاساندى جولمەن جەتىلدىرۋ تەحنيكاسىن جالپىلاستىرۋ ارقىلى جاڭا ٴناسىلدى جەتىلدىرۋ كولەمىن جەدەل ۇلعايتىپ، شەكارا سىزىعى بويىنداعى مالشىلاردىڭ ٴبىر جاعىنان مالىن جايىپ، ٴبىر جاعىنان شەكارانى كۇزەتۋىنە مۇمكىندىك جاسايدى“.

تاشقورعان شەكارا سىزىعى بويىنداعى قىستاقتاردا قوداس شوعىرلى باعىمشىلىق بازاسىن قۇرادى. جوباعا ساي، شەكارا بويىنداعى 13 قىستاقتىڭ قوداس باعىمشىلىق قۇرىلعىسى قۇرىلىسىن كەمەلدەندىرىپ، تابيعي جايىلىم اۋماعىنا، تۇراقتاندىرىلعان ٴورىستىڭ سيىمدىلىعىنا نەگىزدەلىپ، سايكەستى كولەمدەگى قورا، جەم ـ ٴشوپ قامباسى سالىنادى. 800 ٴناسىلدى قوداس جايىلىمىنىڭ كولەمىنە ساي شەكارا سىزىعى بويىنداعى ٴارقايسى قىستاققا تارالا ٴبولىنىپ، قىستاقتىڭ كوللەكتيۆ مال ـ مۇلكى رەتىندە جارتىلاي جايىلىمدا، جارتىلاي قورادا باعىلادى.

رايونىمىزدىڭ حالىق ىستەرى جۇيەسى ەڭ تومەنگى تۇرمىستى قامتاماسىزداندىرۋدى ارناۋلى جونگە سالۋدى ورىستەتتى

(باسى 1 ـ بەتتە)

ەڭ تومەنگى تۇرمىستى قامتاماسىزداندىرۋدى ارناۋلى جونگە سالۋدى ورىستەتتى.

قاينارىنان باستاپ قاراپ بەكىتۋ وتكەلىن قاتايتۋ ٴۇشىن، اۆتونوميالى رايوندىق حالىق ىستەرى مەڭگەرمەسى قوعام حاۋىپسىزدىگى، ادام كۇشى بايلىعى جانە قوعامدىق قامتاماسىزداندىرۋ سياقتى تاراۋلارمەن ينفورماتسيالاردى ىزدەستىرۋدى، سالىستىرۋدى قانات جايدىرىپ، ەڭ تومەنگى تۇرمىستى قامتاماسىزداندىرىلاتىن وبيەكتىلەردىڭ ينفورماتسيالارىنىڭ ٴدال بولۋىنا، دەر كەزىندە جۇيەگە ەنگىزىلۋىنە شىنايى كەپىلدىك ەتتى. سونىمەن بىرگە، اۆتونوميالى رايوندىق حالىق ىستەرى مەڭگەرمەسى جەر ـ جەردىڭ تەكسەرىپ بايقالعان قوعامدىق قامتاماسىزداندىرۋدا تومەنگى شەكتەن تۇسىرمەۋ قىزمەتىندەگى تۇراقتاندىرىلعان وبيەكتىلەردىڭ دالمە ـ ٴدال بولماۋ، قارجىنىڭ قولدانىلۋ كولەمىن ٴوز بەتىنشە كەڭەيتۋ، جەۋ، الۋ، القىمداۋ، سۇراۋ، وتىرىك مالىمدەۋ، الداپ الۋ، قىمقىرىپ الۋ، ىركىپ قالۋ سياقتى ماسەلەلەرىنە قاراتا وتباسىلارىن ارالاپ سالىستىرىپ تەكسەرۋ قىزمەتىن ورىستەتۋىنە جەتەكشىلىك ەتتى.

6 ـ ايدان 7 ـ ايعا دەيىن، كاسىپ سالاسى ارقىلى سۇيەمەلدەۋ، جۇمىستاندىرۋ ارقىلى كومەكتەسۋ سياقتى جاعدايلارمەن ۇشتاستىرا وتىرىپ دالمە ـ ٴدال تۇراقتاندىرىپ، وتباسى كىرىسى ەڭ تومەنگى تۇرمىستى قامتاماسىزداندىرۋ ولشەمىنەن اسىپ كەتكەن 79 مىڭ ادامدى ديناميكالى تۇردە رەتتەپ، ەڭ تومەنگى تۇرمىستى قامتاماسىزداندىرۋ كولەمىنەن شىعاردى، سونىمەن بىرگە شارتقا ۇيلەسەتىن 65 مىڭ ادامدى ەنگىزىپ، ديناميكالى باسقارۋدا ”قامتاماسىزداندىرىلۋعا تيىستىلەرىن قامتاماسىزداندىرۋ“عا، ”شەگىندىرۋگە تيىستىلەرىن شەگىندىرۋ“گە كۇش سالىپ، اۋىل ـ قىستاقتاعى ەڭ تومەنگى تۇرمىستى قامتاماسىزداندىرۋ ولشەمى مەن كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ولشەمىنىڭ ٴونىمدى ٴتۇيىلىسۋىن جۇزەگە اسىرىپ، شىنىندا دا قيىنشىلىعى بار ٴاربىر بۇقارانىڭ ٴونىمدى كومەككە يە بولۋىنا مۇمكىندىك جاسادى. 7 ـ ايدىڭ سوڭىنا دەيىن، تۇتاس رايونداعى ارحيۆ تۇرعىزىلىپ كارتوچكالاندىرىلعان جان سانىندا اۋىل ـ قىستاقتىڭ ەڭ تومەنگى تۇرمىستى قامتاماسىزداندىرۋ كولەمىنە ەنگىزىلگەندەر 990 مىڭ ادام، مۇنىڭ ىشىندە وڭتۇستىك شينجياڭداعى 3 ايماق، ٴبىر وبلىستا 850 مىڭ ادام بار بولىپ، تۇتاس رايونىمىزداعىنىڭ 86%ىن يەلەگەن.

8 ـ ايدان باستاپ، تۇتاس رايونىمىزداعى ەڭ تومەنگى تۇرمىسى قامتاماسىزداندىرىلعان 2 ميلليون 90 مىڭ وبيەكتىگە شىن اتى ـ ٴجونى بويىنشا ٴبىر ـ بىرلەپ تەكسەرۋ ورىستەتىپ، قازىنالىق كۇتتۋ، اۆتوكولىك، ونەركاسىپ ـ ساۋدا بويىنشا تىزىمدەلۋ، ولگەن ادام سياقتى ينفورماتسيالارعا جاپپاي ەكشەۋ جۇرگىزىپ، وتباسى كىرىسى، وتباسى مال ـ مۇلكى شارتقا ۇيلەسپەيتىن وبيەكتىلەرگە ساناق، سالالاۋ جۇرگىزىپ، ”قاتە قامتاماسىزداندىرۋ“، ”قامتاماسىزداندىرۋدان قالىپ قالۋ“ ماسەلەلەرىن ٴونىمدى تاۋىپ، شەشىپ، ەڭ تومەنگى تۇرمىستى قامتاماسىزداندىرىلاتىن وبيەكتىلەردى ٴدال تۇراقتاندىرۋ ورەسىن انا عۇرلىم جوعارىلاتادى.

مۇنان تىس، اۆتونوميالى رايونداعى حالىق ىستەرى جۇيەسى قازىنالىق كۇتىلەتىندەردى، قىستاق (تۇرعىندار) كوميتەتى كادرلارىن، ەڭ تومەنگى تۇرمىستى قامتاماسىزداندىرۋدى بىتىرۋشىلەردى، اسىرەسە، حالىق ىستەرى كادر ـ قىزمەتشىلەرىنىڭ تۋىستارىنىڭ قاعيداعا قايشىلىق جاساپ، ەڭ تومەنگى تۇرمىستى قامتاماسىزداندىرۋدان يگىلىكتەنۋىن ٴتۇيىن ەتىپ، ەڭ تومەنگى تۇرمىستى قامتاماسىزداندىرۋ قىزمەتىندەگى ”بەتجۇزدىك ىستەپ قامتاماسىزداندىرۋ“، ”بايلانىس ارقىلى قامتاماسىزداندىرۋ“ سياقتى ماسەلەلەردى قاتاڭ تەكسەرىپ، 6 ـ ايدىڭ سوڭىنا دەيىن، وسىنداي ەڭ تومەنگى تۇرمىستى قامتاماسىزداندىرىلعانداردان جيىنى 684 ادامدى اداقتاپ، شەگىندىردى.